

Sygn. akt III Ca 642/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 listopada 2021 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący – Sędzia Sądu Okręgowego: Leszek Dąbek

po rozpoznaniu w dniu 9 listopada 2021 r. w Gliwicach na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa R. R.

przeciwko Gminie G.

o ustalenie istnienia prawa do lokalu socjalnego

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Gliwicach

z dnia 7 lutego 2020 r., sygn. akt II C 935/19

1. **prostuje w części wstępnej zaskarżonego wyroku oznaczenie przedmiotu sprawy w ten sposób, że jest nim „ustalenie istnienia prawa do lokalu socjalnego”;**

2. **oddala apelację;**

3. **nie obciąża powoda kosztami procesu;**

4. **przyznaje adwokat E. N. od Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w Gliwicach kwotę 1476 zł (tysiąc czterysta siedemdziesiąt sześć złotych), w tym kwotę 276 zł (dwieście siedemdziesiąt sześć złotych) podatku**

od towarów i usług, z tytułu wynagrodzenia za pomoc prawną świadczoną powodowi z urzędu w postępowaniu odwoławczym.

SSO Leszek Dąbek

Sygn. akt III Ca 642/20

UZASADNIENIE

Powód R. R. żądał ustalenia, że przysługuje mu prawo do lokalu socjalnego z zasobu mieszkaniowego pozwanej Gminy G..

Uzasadniając żądanie twierdził, że w innym postępowaniu Sąd Rejonowy orzekł wobec niego eksmisję z lokalu należącego do zasobu mieszkaniowego pozwanej i orzekł o braku uprawnienia R. R. do przyznania lokalu socjalnego. Wskazał, że jego sytuacja życiowa po wydaniu powyższego orzeczenia uległa zmianie; powód stał się emerytem o niskim uposażeniu, niepełnosprawnym w stopniu umiarkowanym na stałe. Jako podstawy prawne powództwa wskazał regulacje art. 189 k.p.c., 14 ust. 1 i 4, 24 oraz 35 ust. 4 ustawy z dnia 21 06 2001r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie kodeksu cywilnego (u.o.p.l.). Podniósł,

ze jest osobom pozostającą w niedostatku.

Pozwana Gminę G. wniosła o oddalenie powództwa oraz zasądzenie

na jej rzecz od powoda zwrotu kosztów procesu.

Podnosiła, że art. 189 k.p.c. nie może być samoistną podstawą żądania powoda. Zarzuciła, że powołane przez powoda przepisy prawa materialnego nie znajdują w sprawie zastosowania albowiem powód nie zajmuje już lokalu należącego do zasobu mieszkaniowego pozwanej, a postępowanie eksmisyjne zostało prawomocnie zakończone. Wskazała, że powód opuścił uprzednio zajmowany lokal.

Sąd Rejonowy w Gliwicach w wyroku z dnia 7 02 2020r. oddalił powództwo, przyznał adwokatowi E. N. ubruttowane wynagrodzenie należne za reprezentowanie powoda z urzędu, odstąpił od obciążania powoda kosztami procesu oraz obciążył Skarb Państwa nieuiszczonymi wydatkami.

W ustalonym stanie faktycznym w motywach wyroku przywołał regulację art. 189 k.p.c., 14 ust. 1 i 4, 24 oraz 35 ust. 4 ustawy z dnia 21 06 2001r. u.o.p.l.

Dokonał oceny poczynionych ustaleń i w jej wyniku ocenił, że regulacja art. 189 k.p.c. nie może być samodzielna podstawą żądania powoda.

Ocenił, że art. 14 ust. 1 u.o.p.l. stanowi podstawę do orzekania w przedmiocie uprawnienia do lokalu socjalnego tylko w postępowaniu, którego przedmiotem jest orzeczenie eksmisji i nie stanowi odrębnej podstawy do ustalenia prawa do lokalu socjalnego; w tej części ustalił, że zaoczny wyrok eksmisyjny wobec powoda uprawomocnił się z dniem 13 06 2015r.

Dalej stwierdził, że regulacja art. 24 u.o.p.l. dotyczy osób, które zajmują lokal bez tytułu prawnego; w tej części ustalił, że powód nie zajmuje lokalu wchodzącego w skład zasobu mieszkaniowego pozwanej. Wskazał także, że dyspozycja przytoczonego przepisu jest adresowana do gminy, a nie do sądu i nie może być podstawą do orzekania przez sąd o uprawnieniu dotrzymania lokalu socjalnego.

Ocenił, że regulacja art. 35 u.o.p.l. daje podstawę orzekania o lokalu socjalnym wobec osoby objętej orzeczeniem eksmisyjnym, chociażby nieprawomocnym, wydanym i nie wykonanym przed 10 07 2001r; w tej części ustalił, że wyrok eksmisyjny wobec powoda został wydany 21 05 2015, a więc przedmiotowa regulacja nie znajduje zastosowania wobec powoda.

Następnie Sąd Rejonowy wskazał, że regulacja art. 35 ust. 4 u.o.p.l. nie ma charakteru materialnego prawnego, lecz proceduralny i statuuje on jedynie sposób postępowania organów egzekucyjnych, w konsekwencji czego przytoczona regulacja nie stanowi żadnej podstawy od orzekania przez sąd o uprawnieniu do lokalu socjalnego.

Ponadto Sąd Rejonowy ocenił że przydział konkretnego lokalu socjalnego następuje w trybie administracyjnym i stanowi kompetencję gminy albowiem wynika to z zagospodarowania komunalnym zasobem mieszkaniowym, które z mocy u.o.p.l. należy do zadań własnych gminy. Wskazał także, że powództwo o ustalenie oparte na art. 189 k.p.c. nie może prowadzić do wykreowania nowego stosunku prawnego, czyli nie może zastąpić postępowania administracyjnego dotyczącego przydziału lokali w ramach spełnienia przesłanych w uchwale Rady Miasta G..

Mając na uwadze powyższe Sąd Rejonowy oddalił powództwo.

Orzekając o należnym pełnomocnikowi powoda wynagrodzeniu za świadczenie nieodpłatnej pomocy prawnej z urzędu, ocenił, że zasadne jest przyznanie mu kwoty 2 952 zł (uwzględniając wartość przedmiotu sporu).

O kosztach procesu orzekł na podstawie art. 102 k.p.c. z uwagi na sytuację osobista, zdrowotną i majątkową powoda. O kosztach sądowych orzekł z tych samych względów.

Orzeczenie w części oddalającej powództwo zaskarżył **powód R. R.**, który wniósł o jego zmianę przez ustalenie, że przysługuje mu prawo do lokalu mieszkalnego z zasobów mieszkaniowych pozwanej. Ewentualnie wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania. Ponadto wniósł o zasądzenie od Skarbu Państwa na rzecz jego pełnomocnika z urzędu kosztów nieopłaconej w jakimkolwiek zakresie pomocy prawnej świadczonej powodowi urzędu w postępowaniu odwoławczym według norm przepisanych.

Zarzucał, że przy ferowaniu zaskarżonego wyroku naruszono przepisy:

a) art. 14 ust. 4 u.o.p.l. poprzez jego błędną wykładnię prowadzącą do przyjęcia, iż nie może on wraz z art. 189 k.p.c. stanowić podstawy dla roszczenia powoda o ustalenie, albowiem stanowi podstawę orzekania w przedmiocie uprawnienia do lokalu socjalnego tylko w postępowaniu o eksmisję, podczas gdy prawidłowa wykładnia tegoż przepisu, uwzględniająca równe traktowanie osób wymienionych w art. 14 ust. 4 u.o.p.l. bez względu na to kiedy uprawomocnił się wyrok eksmisyjny, wskazuje, iż przepis ten może stanowić podstawę powództwa o ustalenie;

b) art. 24 (obecnie 17 ust. 1a) u.o.p.l. poprzez jego błędną wykładnię prowadzącą do przyjęcia, iż nie może on wraz z art. 189 k.p.c. stanowić roszczenia powoda o ustalenie, albowiem stanowi normę skierowaną wyłącznie do gminy, podczas gdy prawidłowa wykładnia tegoż przepisu, zawierająca generalną zasadę współżycia społecznego wskazuje, iż jest on w istocie skierowany do sądów powszechnych i może stanowić podstawę powództwa o ustalenie;

c) art. 24 (obecnie art. 17 ust. 1a) u.o.p.l. poprzez jego błędną wykładnię prowadzącą do przyjęcia, iż powód nie jest osobą zajmującą lokal mieszkalny samowolnie, podczas gdy z prawidłowo ustalonego przez sąd I instancji stanu faktycznego wynika, iż powód na dzień złożenia pozwu zajmował lokal nr (...) przy ul. (...) samowolnie;

d) art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dokonanie dowolnej, a nie swobodnej oceny zgromadzonego materiału dowodowego i uznanie, że powód nie jest osobą zajmującą lokal bez tytułu prawnego, co nastąpiło w sprzeczności z ustaleniami dokonanymi w oparciu o przesłuchanie powoda oraz treść dokumentów znajdujących się w aktach sprawy, w świetle których powód na dzień złożenia pozwu w niniejszej sprawie zajmował lokal mieszkalny, z którego otrzymał eksmisję, tym samym winien on zostać uznany w niniejszej sprawie za osobę zajmującą lokal bez tytułu prawnego, a dokonana ocena materiału dowodowego doprowadziła do nie rozpoznania istoty sprawy;

e) art. 233 § 1 k.p.c. poprzez pominięcie istotnej części materiału dowodowego dotyczącej okoliczności, że powód jest osobą samotną, schorowaną, niepełnosprawną, całkowicie niezdolną do pracy na otwartym rynku pracy, otrzymującą niskie świadczenie emerytalne, zamieszkującą na ogródkach działkowych, co w świetle ustalonych okoliczności faktycznych jest okolicznością konieczną z punktu widzenia wyjaśnienia sprawy, a brak dokonania oceny sytuacji życiowej i bytowej powoda jako nowych okoliczności, które powstały już po uprawomocnieniu się wyroku w sprawie o eksmisję oraz pod kątem zasad współżycia społecznego doprowadziło do nierozpoznania istoty sprawy;

f) art. 189 k.p.c. poprzez jego błędną wykładnię oraz niewłaściwe zastosowanie i bezpodstawne przyjęcie, że brak jest po stronie powoda interesu prawnego do wniesienia powództwa o ustalenie mimo iż powód wykazał istnienie interesu prawnego we wniesieniu powództwa, albowiem powód nie ma możliwości uzyskać ochrony swoich praw w zakresie prawa do lokalu socjalnego, gdyż we wcześniejszym postępowaniu sądowym o sygn. akt I C 326/15 Sądu Rejonowego w Gliwicach, Sąd orzekł o braku uprawnienia powoda do lokalu socjalnego, tym samym obecnie, powód nie ma więc innej instytucji prawnej aniżeli powództwa o ustalenia prawa przez Sąd, z której mógłby skorzystać aby uzyskać prawo do lokalu socjalnego;

g) art. 189 k.p.c. poprzez jego błędną wykładnię oraz niewłaściwe zastosowanie i bezpodstawne przyjęcie, że uwzględnienie żądania pozwu doprowadziłoby do weryfikacji prawidłowości prawomocnego orzeczenia zapadłego w sprawie o sygn. akt I C 326/15 Sądu Rejonowego w Gliwicach mimo iż powód wykazał, że okoliczności faktyczne mające znaczenie dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy uległy zmianie w stosunku do tych będących podstawą rozstrzygnięcia

o prawie powoda do lokalu socjalnego w Wyroku wydanym w sprawie o sygn. akt I C 326/15 Sądu Rejonowego w Gliwicach.

Pozwana Gmina G. wniosła o oddalenie apelacji oraz o zasądzenie na swoją rzecz od powoda kosztów postępowania za obie instancje.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

Sąd odwoławczy na podstawie art. 350 § 1 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 zd. 1 k.p.c. sprostował w części wstępnej zaskarżonego wyroku oznaczenie przedmiotu sprawy, precyzując go; co nie miało znaczenia dla rozpoznania sprawy.

Sąd pierwszej instancji trafnie zakwalifikował roszczenie powoda, a następnie prawidłowo rozpoznał sprawę.

Ustalenia faktyczne składające się na podstawę faktyczną orzeczenia dotyczące faktów istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy mają podstawę w informacjach zawartych w przywołanych źródłach dowodowych, które nawzajem się uzupełniają i potwierdzają i jako takie są w pełni wiarygodne.

Skarżący w ramach podniesionego w apelacji zarzutu naruszenia przy konstruowaniu podstawy faktycznej orzeczenia prawa procesowego w istocie kwestionuje dokonaną przez Sąd Rejonowy ocenę prawną poczynionych ustaleń faktycznych (subsumcję ustaleń faktycznych pod zastosowane w sprawie normy prawa cywilnego materialnego i w jej wyniku przyjęcie, że powodowi przysługuje uprawnienie do otrzymania lokalu socjalnego) i zarzut ten nie ma wpływu na powyższą ocenę.

Z tych też względów Sąd odwoławczy przyjął za własne ustalenia faktyczne Sądu pierwszej instancji

Powód w apelacji zaskarżył jedynie orzeczenie Sądu pierwszej instancji w części oddalającej powództwo, co wyznacza kognicję Sądu odwoławczego w niniejszej sprawie.

W tej części dokonana przez Sąd Rejonowy ocena prawna ustalonego stanu faktycznego - jest prawidłowa i Sąd odwoławczy w tej części ją podziela i przyjmuje

za własną (orzecz. SN z dn. 26 04 1935r. C III 473/34, Zb. U.z 1935r. poz. 496).

Zgodnie bowiem z utrwalonym poglądem judykatury „**O uprawnieniu najemcy do otrzymania lokalu socjalnego (art. 36 ust. 1 ustawy z dnia 2 lipca 1994 r. o najmie lokali mieszkalnych i dodatkach mieszkaniowych - Dz.U. z 1998 r. Nr 120, poz. 787 ze zm.) sąd może orzec tylko w wyroku nakazującym opróżnienie lokalu**” (między innymi uchwała Sądu Najwyższego z dnia 12 04 2001r w sprawie III CZP 8/01).

Z tego rodzaju sprawą nie mamy do czynienia w niniejszej sprawie,

stąd też Sąd Rejonowy słusznie ocenił, że powództwo jest nieuzasadnione, co znalazło prawidłowe odzwierciedlenie w zaskarżonym wyroku.

Czyni to apelację bezzasadną w rozumieniu art. 385 k.p.c., a to z mocy zawartej w nim regulacji prowadziło do jej oddalenia.

Reasumując zaskarżony wyrok jest prawidłowy i dlatego apelację pozwanej jako bezzasadną oddalono na mocy regulacji art. 385 k.p.c..

O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono w oparciu o regulację art. 102 k.p.c. z tych samych względów, które legły u podstaw wydanego w tej kwestii przez Sąd Rejonowy orzeczenia (tj. biorąc pod uwagę sytuację osobista, majątkową oraz zdrowotną powoda).

O przyznanym adwokat E. N. wynagrodzeniu

za pomoc prawną świadczoną powodowi z urzędu w postępowaniu odwoławczym orzeczono w oparciu art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 26 05 1982r. – Prawo o adwokaturze i § 8 pkt 5 i § 16 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 10 2016r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu, zwiększając je stosownie do regulacji § 4 ust. 3 rozporządzenia o należną stawkę podatku od towarów i usług.

SSO Leszek Dąbek